

ribo Amts 4de Valgkreds (Monrad), lade mig overbevise om, at den af mig antydede Opkrævning af Skolepenge skulde være en Bei, som man ikke skulde slaae ind paa; tvertimod maa jeg vedblivende formene, at det baade er den naturligeste Bei og den, paa hvilken man vil faae ikke faa Midler, hvorved man kan forbedre Lærernes Løn, og paa hvilken man ogsaa vil komme til at udøve en efter min Mening meget gavnlig Indflydelse paa Skolevæsenet i det Hele.

Formanden: Rigsdagsmanden for Kjøbenhavns 8de Valgkreds (Gram) har Ordet.

Gram: Jeg frasalder Ordet, da jeg væsentligt kan henholde mig til, hvad den sidste ærede Rigsdagsmand har udtalt.

Formanden: Rigsdagsmanden for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) har Ordet.

Tscherning: Jeg troer, at den sidste ærede Taler havde megen Ret i hvad han gjorde opmærksom paa. Jeg troer, at der bør forbindes, og paa de fleste Steder kan forbindes, et System for Friskoler og et System for Betalingskoler, hvad enten man lægger Friskolen sondret ved Siden af Betalingskolen, naar Børnenes Antal er stort, eller lægger dem samlet, endog i den samme Klasse; thi, der kan meget godt sidde betalende Børn og Børn, som have fri Skole, uden derfor at være Fattiglemmer, ved Siden af hinanden og nyde den samme Undervisning. Jeg troer ikke, at der er nogen stor Banfælighed derved. Jeg skal tillade mig at henlede den ærede næstsidste Talers (Monrads) Opmærksomhed paa, om han ikke troer, at der vil være en Modsigelse i den Tilfældighed, han med Rette giver Communerne, til selv at gøre Noget, og det Haab, han har holdt frem, at Staten skulde gøre Noget. Skulde der være et Middel, som kunde bringe Communerne til end yderligere at holde sig tilbage, saa skulde det være Haabet om, at Staten vilde gøre Noget. Communerne gjøre sig det ikke klart nok, at det ikke koster dem mindre, naar de lade Bidragene gaae gjennem Staten; det Modsatte er Tilfældet, og vi skulle ikke gjøre os Umage for at hjælpe dem til at betale deres Udgifter dyrt. Vi skulle være opmærksomme paa, at de Mid-

ler, som, udgaaede fra Borgerne, filtreres gjennem Statskassen, for at flyde ud igjen til at holde det saakaldte Statsliv vedlige, andrage, saaledes som Forholdene nu ere, for det egentlige Kongerige Danmarks Vedkommende, over 2 pCt. af den hele Omsætning, og, alt som den tager til, vil der kræves flere Folk til Forvaltningen. Vi skulle vel lægge Mærke til, at det her i en Række af Aar har været en Opgave at udfinde Midler til at gøre hele Forvaltningen sammensat, for at flere Folk kunde leve deraf, men vi skulle i denne Henseende ikke række Haanden til yderligere end det høist Fornødne, men indfranke de Midler, som først skulle flyde ind i Statskassen, for atter at flyde ud deraf, til det mindst Mulige, og de Penge navnlig, som skulle flyde ud fra Communerne, for atter at flyde ind i dem, dem skulle vi lade blive i Communerne selv.

Vi komme overhovedet ikke ud af dette Spørgsmaal, saalænge vi ikke komme til at see paa ethvert enkelt Tilfælde, og, saalænge vi ikke komme bort fra den, som den ærede Minister har gjort opmærksom paa, vrangte Anskuelse, at den Norm, som i Loven er foreskrevet for den Bei, som Regjeringen skulde betræde, kunde give et Retskrav for nogensomhelst Mand eller Stand. Den Udtalelse om Gage, som staaer i den omhandlede Lov, staaer der ikke som noget Tilfagn til nogensomhelst Mand eller Stand, men den staaer der kun som en Regel, der er foreskrevet Regjeringen og overgivet til dens Skjonksomhed at bringe i Anvendelse, og det gjør en betydelig Forskjel. Man har ved denne Misforstaaelse om en Fordring paa Staten i faa Henseende udbredt en stor Forvirring og paa mange Steder skabt en ubillig og farlig Misforståelse, men, dersom vi give den Understøttelse herfra, saa bidrage vi end yderligere dertil. Vi have i Skolesaget gjort store Feil ved at begjære for Meget, Mere end det, der behøvedes ved hver enkelt Leilighed. (Gram: for Lidet!) — for Meget, — ibetmindste paa mange Steder. Naar der saaledes i en By findes en Mand, som, uagtet han er af en jævn Opdragelse, uden at være Seminarist, har en særdeles Gave til at undervise smaa Børn, og er meget vel fornøjet med de Kaar, som denne By vil give ham, og han